

Az elmúlt időszakban több iskolai könyvtár megszüntetésének híre/terve jutott el a Könyvtárostánárok Egyesületéhez. Az indok minden esetben anyagi. Ezen vázlatos összefoglalóval szeretnénk tájékoztatni a vonatkozó jogszabályokról, és szakmai szempontokról melyeket a költségek csökkentésekor érdemes figyelembe kell venni.

Az iskolai könyvtár és könyvtárostánára pótolhatatlan szolgáltatásai

A) Könyvtári tér, könyvtári helyszín

- forrásalapú tanórák helyszíne, ahol a diákok megtanulják az önálló tanulás, az információkeresés- és felhasználás módszereit
- könyvtárhasználati órák helyszíne (nem igényel külön szervezést a tanulók eljuttatása)
- felügyelet, értelmes időtöltés a buszvárakozás tanulóknak, a buszra, vonatra váró tanulóknak
- közösségi tér, kulturált, barátságos helyszín
- kulturális programok helyszíne
- tanulási helyszín (különösen fontos a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók számára)

B) Információk

- szakmai és tanulmányi pályázatok figyelése
- jogszabályfigyelés
- szakmai sajtó figyelése, munkaközösségenként ajánló készítése
- az iskola működési alapidokumentumainak nyilvánosságát biztosító hely (szülőknek, diákoknak)
- szabadidős kulturális programkínálat

C) Dokumentumok biztosítása

- a tanítási órákhoz (egyszerű adminisztrációval, logisztikával)
  - szótárak, feladatgyűjtemények nagy példányszámban gyorsan, egyszerűen
  - órai szemléltető eszközök (pl.: albumok)
  - érettségizetők kötelezően előírt és a tanár által kijelölt dokumentumok (pl.: verses kötetek, példatárak, atlaszok ...) biztosítása
- az órára való felkészüléshez
  - források (módszertan, ismeretterjesztő művek, szakkönyvek, CD-k, internet ...)
  - eszközök (fénymásoló, számítógép)
  - technikai, módszertani segítség
  - differenciáláshoz, tehetséggondozáshoz szükséges alternatív források, feladatok
- tanuláshoz
  - kötelező és ajánlott olvasmányok kölcsönzése
  - kötelező és szorgalmi feladatokhoz források és segítség
  - tankönyvkölcsönzés (ingyen tankönyv, tartós tankönyv)
  - projektmunkákhoz forrás és eszköz
  - tanulmányi versenyekhez
- iskolatörténehez (iskolatörténeti különgyűjteményből)
  - történetíróknak, utókornak,
  - iskolai évkönyvhöz
  - sajtónak
  - bármely érdeklődőnek a könyvtári rendszeren keresztül (ODR)

D) Pedagógusi, könyvtárpedagógusi szakértelem

- az információs műveltség fejlesztése, olvasóvá nevelés
  - ennek érdekében könyvtári tanórák, programok szervezése

- kollégák támogatása ötletekkel, feladatlapokkal
  - egy kolléga, aki végzettségénél, jogállásánál, gyakorlatánál fogva helyettesíthet órakon
- Kötelező könyvtári szolgáltatások egy iskolában:**
- minden tanítási napon biztosítani kell megfelelő időpontban (Kt. 53.§ (6) és 11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
  - minden tanuló joga ingyenes használata (Kt. 11.§ (1) c; Kt. 11.§ (1))
  - akkor mondhatjuk, hogy az iskolának van könyvtára, ha az megfelel a könyvtárszakmai követelményeknek (1997. CXL. törv. 97. § (1))
  - a gyűjteményt az iskola igényeinek megfelelően kell alakítani (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
  - tanórai foglalkozásokat kell tartani (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
  - biztosítani kell a dokumentumok és a tartós tankönyvek kölcsönzését (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
  - biztosítani kell a helyben használatot (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
  - az iskolának vett dokumentumokat könyvtári állományba kell venni (11/1994. MKM r. 3. sz. mell. és 11/1994. MKM r. 7. sz. mell.)

Ajánlott könyvtári szolgáltatások az iskolákban

- szabadidős foglalkozások
- könyvtári rendszer szolgáltatásainak közvetítése
- tankönyvellátás segítése
- másolatkészítés
- informatikai szolgáltatások (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)

Biztosítandó működési feltételek

- iskolánként egy könyvtár működtetése kötelező (11/1994. MKM r. 7. sz. mell.)
  - a feladatot nyilvános könyvtár is elláthatja, ha megfelel minden közoktatási jogszabályi előírásnak is (11/1994. MKM r. 6/C.§) vagyis mindennek, amit ezen összefoglaló tartalmaz
  - amennyiben a könyvtári szolgáltatást más könyvtár látja el (vagy az iskola típusa, mérete nem követeli meg az önálló könyvtárat) könyvtárszobát működtetni akkor is kötelező (11/1994. MKM r. 7. sz. mell.)
- pedagógus és könyvtáros végzettséggel is rendelkező könyvtárostánár (Kt. 17.§ (1) m)
  - óraszámát a nyitva tartás és a helyi tantervben szereplő könyvtárhasználati órák alapján kell kiszámolni (Kt. 1. sz. mell.)
  - kötelező óraszám: heti 22 óra (Kt. 1. sz. mell.)
- önálló helyiség, szabadpolcos állomány, minimum 3 ezer dokumentum (11/1994. MKM r. 3. sz. mell.)
- az iskola SZMSZ-ének tartalmaznia kell a könyvtár SZMSZ-ét és annak mellékleteit (11/1994. MKM r. 4.§ (2) és 6/C.§ (2))
- a tankönyvtámogatás 25%-át a könyvtáron keresztül biztosítandó tartós tankönyvekre, segédkönyvekre, kézikönyvekre kell költeni (2001. XXXVII. törv. 7.§ (4))

Amennyiben kérdése van vagy segítségre van szüksége forduljon hozzánk, munkatársainkhoz vagy bármely iskolai könyvtári szakértőhöz! Készséggel állunk rendelkezésére.

Budapest, 2010. március 9.

Lázárné Szanádi Csilla
elnök
Könyvtárostánárok Egyesülete
www.ktep.hu
06-30-552-66-49

dr. Varga Katalin
iskolai könyvtári vezető szakfelügyelő
igazgató
Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
www.opkm.hu
06-1-323-55-00